

ŠPARTA

Zgodovina in
kultura

ZGODOVINA

- Šparta je starogrški polis, nastal leta 900 pr. n. št
- Dorci zavzamejo jug Peloponeza
- Glavnih 5 dorskih vasi se združi v polis Šparto (propad mikenske kulture)
- Obsegala v svojem razcvetu je vso Lakomnijo in Mesanijo
- Špartanci: Lakadajmonci (Lakonija)

Razvoj

- Šparta poleg Atencev najpomembnejši polis v stari Grčiji
- Dobra postavitve Šparte, veliko naravnih bogastev in rodovitna prst
- Rudnik železa- bogastvo
- Okoli 9000 družin ob prihodu, vsakemu dodeljena ena od 9000 posesti, ki se ni smela prodajati ali odvzeti

Pyrgos

Olympia

Zacharo

Bassai

Megalopoli

Kyparissia

Filiatra

Gargaliani

Proti

Sfaktiria

Sapientza

Schiza

Kap Akritas

Venetiko

Menalo 1981

Lyrkio 1753

Argos

Tripoli

Tiryns

Nafplio

1934

1839

Mystras

Profitis Ilias 2407

Gythio

Epidauros

Methana

Poros

Psili

Kranidi

Ermioni

Spetses

Kap Agios Emilianos

Myrtois

Kap Kremidi

Elafonisos

Kap Malea

ARKADIEN

ARGOLIS

MESSENIEN

PARNONAS

LAKONIEN

Mani

Argolischer Golf

Messenischer Golf

Lakonischer Golf

Kyparissia

takolo

Temne poteze-6.st.n.št

- Več kot 100let vojne, šparta se spremeni v vojaško urejeno državo.
- Razmerje med špartanci in mesinjci je bilo 1:7
- Upor
- V 7.st. Pr. n. št. Likeurg ustava(velika retra)
- Kulturna osamitev šparte
- Družbeno življenje med samimi moškimi
- Izgon tujcev
- Kriptija-lov na helote-upor

Vojne

- Argos
- Vojne s tegeo
- Perzijske vojne:
 - -bitka pri Termopilah
 - -bitka pri platei
- Prva/ druga peloponeška vojna
- Osvajanja v Aziji
- Bitka za Koroneo
- Okupacija mesta Tebe
- Bitka za Leuctro-poraz

PELOPONEŠKA ZVEZA

- Okoli 550 pr. kr
- Sistematično sklepanje zavezništev
- Velesila, vrhovno poveljstvo nad vojsko ima Šparta
- Prevlada na peloponezu, premaga Atene in ima glavno besedo

PERZIJSKE VOJNE- Termopile

- 480 pr.n. št
- Najbolj znana vojna
- Kralj Leonidas (šparta)
- Kralj kserkses (perzija)
- 300 špartancev proti 250.000 perzijcev
- Špartanci izdani v Vročih durih-soteska

• <http://www.genspot.com/video-10-21119/sparta-spartanci-in-300.aspx>

Konec Šparte

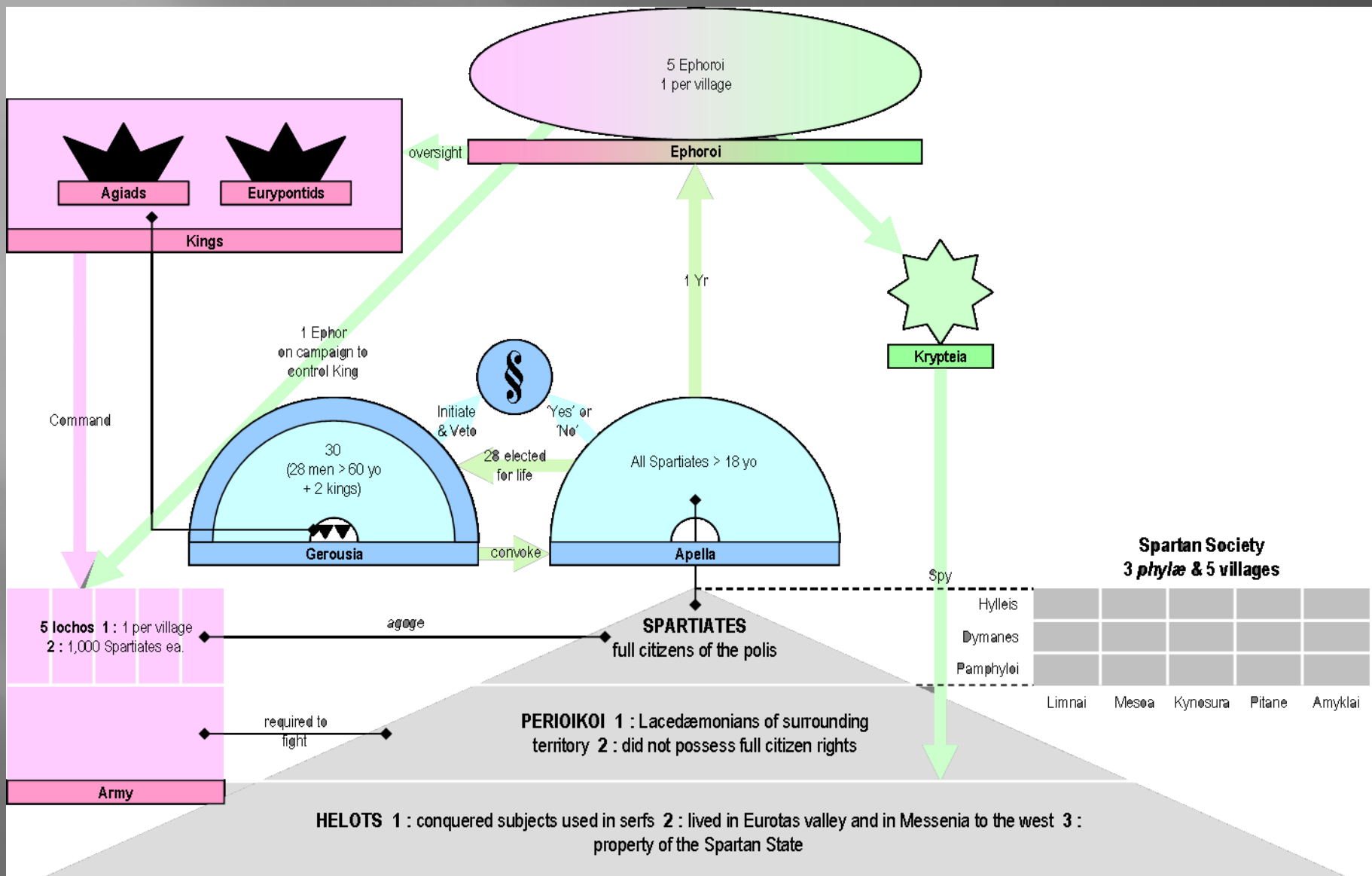
- Šparta je bila po vojnah zdesetkana
- Veliko je bilo zunanjih sovražnikov, ki so pritiskali na državo
- Špartanci so zgubili v bitki pri Tebah 378-371 pr.n št
- Šparta se ni morala več pobrati, spremenila se v drugorazredno mesto.

Ustava:oblast

- **Ljudska skupščina - apela**
- V ljudski skupščini ali apeli so sodelovali vsi polnopravni državljani, stari nad 20 let. Naloga članov je bila, da z vzklikanjem (o predlogih se ni smelo razpravljati) potrdijo ali zavrnejo zakonske predloge, ki jih je pripravila geruzija. Ljudska skupščina je lahko razglasila vojno in določala kralja, ki bo vojsko vodil. Izmed članov apele so volili člane geruzije in efore.

- **Velika retra**
- Dva kralja. Po ustavi sta bila na čelu države dva kralja, ki sta odločala enakopravno. Imela sta poveljstvo nad vojsko, ki pa jo je v boj zunaj države vodil smo eden. Skrbela sta za verske obrede, javne poti ter reševala pravne probleme, povezane s posinovljenjem in porokami. Njunu oblast so omejevali efori.

- **Svet starešin - geruzija**
- Geruzijo je sestavljalo 28 članov in oba kralja, skupaj torej 30 ljudi. Vanjo so bili lahko izvoljeni samo nad 60 let stari državljani. Ti so v svetu ostali do smrti. Pripravljali so zakone za narodno skupščino, sodili tistim, ki so grešili proti narodnim interesom (lahko tudi kraljem), in čuvali ustavno ureditev.

print: 50 km happen more jsa sha v arza v.